EN HAVN
AF MULIGHEDER

Visioner for mere liv ved og i Københavns Havn

Høringsudkast, august 2013

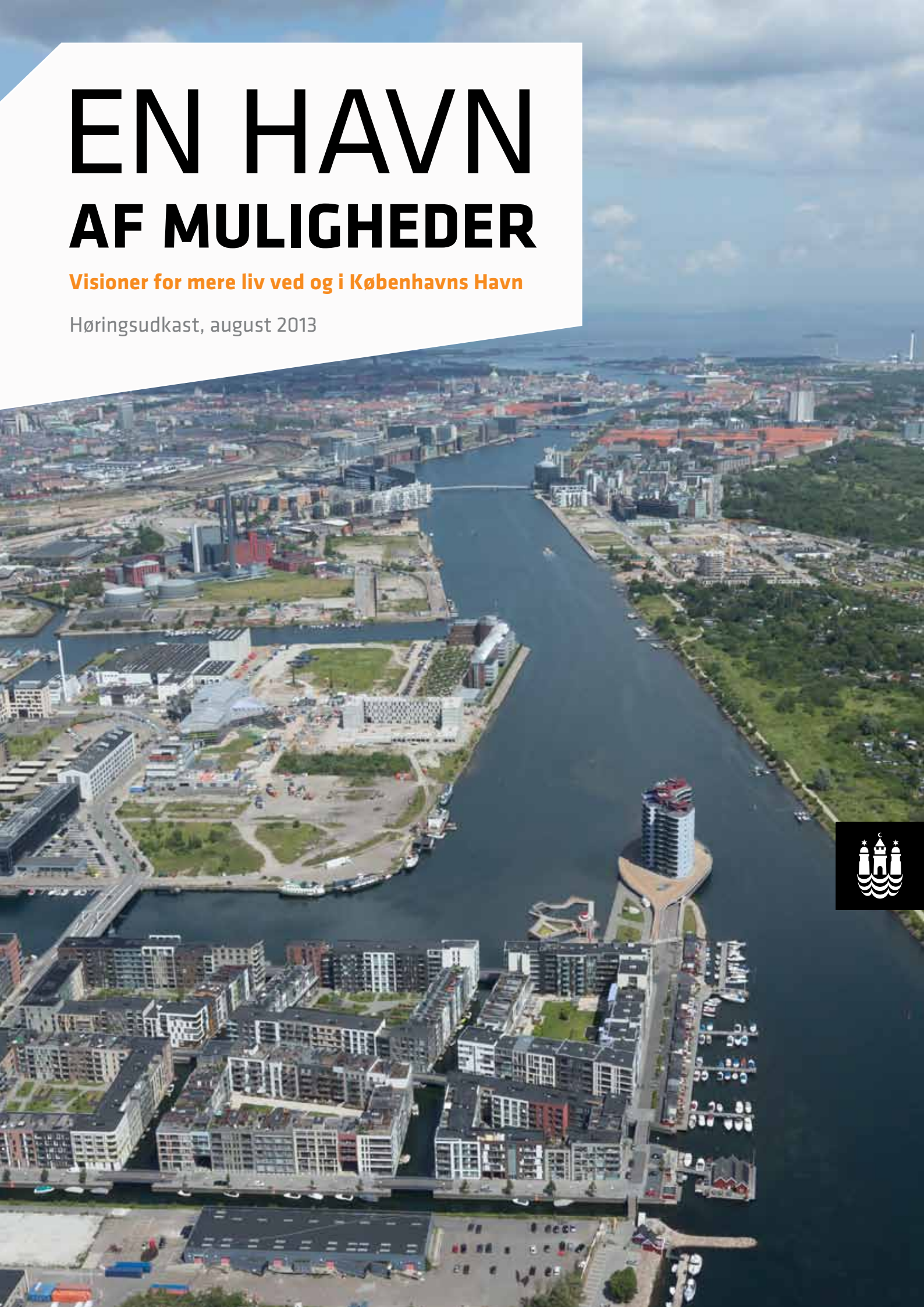

FORORD – EN HAVN AF MULIGHEDER

ET KÆMPE POTENTIALE

Med denne vision ønsker Københavns Kommune at sætte fokus på det kæmpe potentiale, der stadig er i den rekreative udvikling af Københavns Havn. Der er sket meget nyt i havnen de sidste år, og der er gang i masser af nye projekter, men der er stadig plads til mange flere nye ideer og rekreative aktiviteter.

Visionen skal

- inspirere til flere aktiviteter ved og i havnen
- øge københavnernes livskvalitet og sundhed
- skabe et rigt og spændende kultur- og fritidsliv
- øge borgernes kendskab til Københavns Havn
- gøre byen mere attraktiv for fremtidens borgere
- bringe havnens interessenter sammen om en fælles udvikling af havnen

Havnen skal være

- en havn af muligheder
- en havn for mennesker
- en havn for alle

INDHOLD

FORMÅL 4

OMRÅDE 5

VISION – EN AKTIV OG ATTRAKTIV HAVN 7

EJERFORHOLD I HAVNEN 8

HAVNENS BRUGERE 10

UDVALGTE TEMAER 13
1 – FLERE AKTIVITETER I HAVNEN 14
2 – BEDRE ADGANG TIL OG FRA VANDET 15
3 – FLERE OPHOLDSSTEDER 16
4 – BEDRE RUTER OG FORBINDELSER 17
5 – EN REN OG INDBYDENDE HAVN 18
6 – EN HAVN MED EN SUND NATUR 19
7 – EVENTS OG MIDLERTIDIG PROJEKTER 20
8 – VARIATION OG PLADS TIL ALLE 21

ANBEFALINGER 22

PROCES OG TIDSPLAN 23

HAVNENS HISTORISKE UDVIKLING 24

PROJEKTER I HAVNEN 26

FORMÅL

Formålet med denne vision er at skabe rammer for og lyst til mere liv og aktivitet i Københavns Havn. Den skal medvirke til at gøre byen mere attraktiv for fremtidens borgere og virksomheder, samt at styrke Københavns profil som en blå hovedstad.

Visionen for rekreativt brug af havnen skal sætte fokus på havnens store potentiale som et rekreativt byrum og giver bud på, hvad der skal til for at forløse dette potentiale og rydde hindringer af vejen.

København er under stadig udvikling og forandring. Indbyggertallet stiger, og mangfoldigheden af livsformer øges. Det stiller nye krav til både den fysiske indretning af byen og den måde områderne administreres på.

Københavns Borgerrepræsentation vedtog i 2009 udspillet Metropol for Mennesker. Visionen i udspillet lød: "Vi vil være verdens bedste by at leve i. En bæredygtig by med byrum, der inviterer til et mangfoldigt og unikt byliv. Vi vil være en metropol for mennesker. Udspillet rummer tre målsætninger for bylivet: Mere byliv for alle, Flere går mere og Flere bliver længere. De tre mål repræsenterer tre vigtige aspekter af bylivet: Mangfoldighed, fodgængere og ophold."

Havnen er de seneste år blevet forladt af mange store industrivirksomheder. Det giver nu plads til nye tiltag i havnen, og det giver en unik chance for at udvikle en mere indbydende og rekreativ havn.

Kommunens mål er, at flere skal bruge de grønne og blå områder i byen, og at de bliver længere, når de besøger disse områder. Dette gælder i høj grad også havnen, hvor der er et enormt potentiale for flere aktiviteter og for at udvikle de gode steder at opholde sig, så de bliver endnu bedre.

Nyhavn, Christianshavn, samt havnebadene og Havneparken ved Islands Brygge er en stor succes i forhold til at skabe liv i havnen, men der er mange flere muligheder for gode opholdsteder og aktiviteter på og ved vandet.

Formålet med denne vision er derfor dels at skabe debat om og fremme ideer til den rekreative anvendelse af havnen, dels at sikre, at de rekreative interesser bliver prioriteret, når havnen udvikles og omdannes. Endelig skal visionen gerne være med til at give inspiration til udviklingen af havnen. Denne inspiration vil indgå i grundlaget for planlægningen i de kommende år, herunder i lokalplaner og Kommuneplan 2015.

HVORFOR ER DER BRUG FOR NYE VISIONER FOR HAVNEN?

- Københavns Havn har ændret sig fra en aktiv industrihavn til en havn, som i højere grad benyttes til rekreative formål
- Store områder ned til havnen er under forandring og skal have ny anvendelse
- Havnen har et kæmpe potentiale
- Nye boliger og mange nye beboere kommer til byen. Det kræver nye rekreative tiltag
- Der er brug for flere nye gode byrum ved vandet
- Der er ønsker om mere grønt ved vandet og bedre adgang ned til vandet
- Der er også ønsker om bedre forbindelser omkring og på tværs af havnen

Christianshavn

HVILKET OMRÅDE ER OMFATTET ?

EN AKTIV OG ATTRAKTIV HAVN

Islands Brygge

Gammel Strand

VISION - EN AKTIV OG ATTRAKTIV HAVN

I dag
I 2013 er udviklingen af Københavns Havn i fuld gang. Havnen omdannes fra industrihavn til en moderne byhavn med boliger, kontorer og fritidsfaciliteter. Havnens mange høje kajkanter giver imidlertid begrænset adgang til vandet, og ikke alle ruter og promenader hænger sammen endnu. Det gør det visse steder svært at komme langs med havnen eller på tværs til den anden side. Havnen har mange gode opholdssteder, men de kan være svære at finde og er derfor ikke så velbesøgte.

Visionen for den nye byhavn
I 2025 er Københavns Havn blevet centrum for masser af aktivitet ved og på vandet. Der er gode byrum til ophold, plads til leg og bevægelse, og vandet er mange steder nemt tilgængeligt.

Havnen er indrettet både til organiseret sport og til uorganiserede rekreative aktiviteter. Der er også områder med hyggelige cafeer, restauranter og forskellige typer handel. Nogle steder i havnen er afsat til særlige formål for at give rum for "en havn for alle", og det er blevet let at komme i gang med nye ideer og aktiviteter.

Byen og havnen hænger naturligt sammen, og der er variererede forbindelser på langs og på tværs af havnen. En ny og mere sammenhængende byhavn er dannet.

Der eksperimenteres og udvikles forsat i havnen, og havnen understøtter Københavns image og profil som en moderne storby i evig forandring. De lange lineære forløb brydes af gode opholdssteder, og havnen samler københavnerne og de besøgende omkring vandet.

Havnens Image 2025
Københavns Havn er kendt for at være en af de mest velfungerende, hyggelige og trygge byhavne i en storby. Byhavnen er kendt for et stort og varieret udbud af muligheder - både med aktive steder til sport og leg og med stille steder til afslapning og fordybelse. Her er en levende atmosfære langs promenader og en række spændende byrum ned til vandet. Der er forsat centrale områder, der oser af Chr. IVs ånd, men også nye steder med moderne arkitektur, samt indbydende og behagelige byrum.

I 2025 er havnen
- Byens livgivende centrum – med masser af liv og aktivitet på vandet og ved vandet
- Et sted med et mangfoldigt system af gode og sammenhængende gang-, løbe- og cykelruter
- Et sted med grønne og stille opholdssteder ved vandet
- Præget af god adgang til og fra vandet fra blå støttepunkter, trapper, brygger og flåder
- En ren og indbydende havn med gode vilkår for badning og sejlads
- Præget af mange farver og et varieret valg af materialer
- Det varierede og det mangfoldige ses som en styrke
- Eksperimenterende og et sted københavnerne er stolte af

Planlægning
Der er fokus på god og koordineret planlægning mellem brugere, foreninger, ejere, By & Havn og Københavns Kommune og andre myndigheder. Havnens kvaliteter og udbud af aktiviteter formidles koordineret, og planlægningen foregår i respekt for havnens historie, kvaliteter, rene vand, rigdom af planter og dyr, og ønsket om en havn for alle.

KØBENHAVNS HAVN 2025

- Masser af liv og aktivitet ved vandet
- God adgang til og fra vandet
- Mange forskellige typer af opholdssteder
- Gode ruter omkring havnen
- En ren og indbydende havn
- En havn med en sund og rig natur
- Plads til events og nye projekter
- En alsidig og varieret havn

Udstilling på DAC

EJERFORHOLD I HAVNEN

Hvem ejer vandet?
Der er ikke nogen der ejer havet omkring Danmark, men staten har højhedsretten til søterritoriet. Højhedsretten er ikke en egentlig ejendomsret, men retten til at regulere brugen af søterritoriet.

På grund af statens højhedsret skal man have statens tilladelse, hvis man ønsker at placere faste anlæg eller foretage opfyldning på søterritoriet. Det samme gælder hvis man ønsker at foretage udgravninger på land så der opstår nye havområder. Det er Kystdirektoratet der for Transportministeriet administrerer disse regler for staten.

Administration af Københavns Havn
Administrationen af den del af søterritoriet som ligger indenfor Københavns Havns grænser, administreres af Udviklingsselskabet By & Havn I/S (By & Havn) i henhold til Lov om Metroselskabet I/S og Arealudviklingsselskabet I/S. Havnens grænser er fastsat af Transportministeren ved en bekendtgørelse. Havnens grænse er angivet med blå stiplet linje på kortet på modsatte side.

Havnereglement
Transportministeriet fastsætter ligeledes ved en bekendtgørelse regler for brugen af de danske havne. Regler for brug af Københavns Havn (sejlads, hastighed etc.) fastsættes af By og Havn via havnereglementet (seneste version kan findes på By & Havns hjemmeside).

Brug af Københavns Havn
By & Havn har en rådighedsret over havnen vandareal, der næsten svarer til statens højhedsret over søterritoriet. By & Havn kan fastsætte ordensregler for brugen af havnen og dermed vandet, og opkræve leje for brug af vandarealer. Det er f.eks. By & Havn, man skal anmode om tilladelse, hvis man ønsker plads til en husbåd eller at afholde et arrangement i havnen.

CMP, Copenhagen Malmö Port
Drift af den egentlige erhvervshavn i København varetages af Copenhagen Malmö Port (CMP), som blev stiftet i 2001. CMP er ejet af By & Havn og Malmø Hamn AB med 50 % til hver.

Området ved Holmen
Vandområdet omkring Holmen, Flådens leje (se de orange og blå områder ved Holmen), administreres dels af forsvaret (orange), dels af Transportministeriet (det blå område ved Holmen). Dette gælder også en del af Arsenaløen bag ved Operaen, hvor Forsvarskommandoen ligger.

Hvem ejer kajen og bolværket?
Der er mange forskellige ejere af kajer og bolværker i Københavns Havn. Store områder ejes af By og Havn, staten og Københavns Kommunen. Resten ejes af private grundejere. Se kortet på modsatte side.

Administration af regler
Ved ansøgning om projekter på vandet af mere permanent karakter skal både By og Havn, Københavns Kommune og Kystdirektoratet høres.

Brug af kommunale park- og vejarealer ud til havnen administreres via Københavns Erhvervsservice (Byliv). Man kan låne kommunens parker, veje og pladser til åbne arrangementer. Det er gratis, men husk at få kommunens tilladelse.
Det er By & Havn, man skal anmode om tilladelse, hvis man ønsker at afholde et arrangement ude i selve havnen.

Samarbejde
For at udvikle en god og alsidig havn er det nødvendigt med et bredt samarbejde mellem kommunen, By & Havn, lokaludvalgene, grundejere, bygherrerne, investorer, fonde og de mange andre interessenter.

MANGE EJERE AF HAVNEN

Ejerforhold og administration af havnen er meget komplicerede.
For at bygge i og ved havnen skal man typisk både have tilladelse fra By & Havn, kommunen og staten, samt eventuelt en privat ejer.
Det gør det ofte meget tungt og besværligt at lave projekter ved og i havnen.

Der bør måske oprettes et "Blåt Råd", som koordinerer projekter, events etc. i havnen.

Valby Bådeklub, Sydhavnen

HVEM EJER KAJKANTERNE

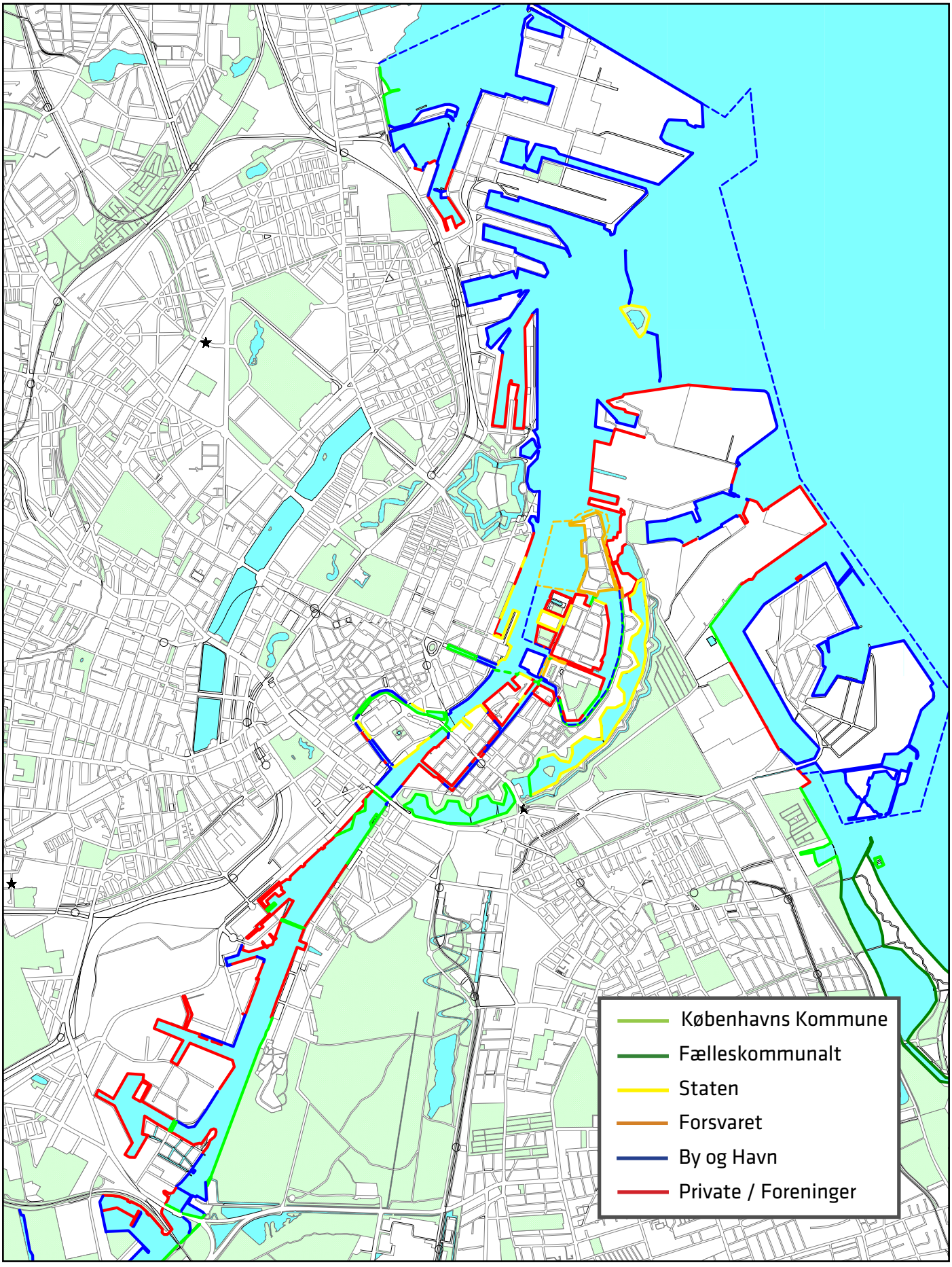

HAVNENS BRUGERE - REKREATIVE INTERESSER

Mange brugere - mange behov
Der er både et meget stort antal brugere af havnen og der er mange forskellige typer af mennesker, som bruger havnen. Dermed er der også mange forskellige ønsker og behov i forbindelse med havnen.

Eksempler på forskellige brugere af havnen er:

- Lokale beboere
- Besøgende fra andre steder i byen
- Turister
- Erhvervsejendomme
- Kulturinstitutioner
- Hoteller
- Husbåde
- Ro- og kajakklubber
- Havnebusser
- Turistbåde
- Lystsejlere
- Badende
- Lystfiskere
- Events
- og mange andre .....

Brug for åben dialog
For at udvikle en god og alsidig havn er det nødvendigt med en bred og åben dialog om havnen. Kommunen holder derfor jævnligt møder med forskellige interessenter. Kommunen vil selvfølgelig forsætte denne dialog for at skabe lokalt ejerskab i forbindelse med udvikling af havnen.

Da behov ændrer sig med tiden forsøger denne vision ikke at beskrive konkrete løsninger, men kun at beskrive generelle behov og ønsker - og mere generelle løsninger. De konkrete løsninger vil blive udviklet i samarbejde med lokale beboere, ejere og myndigheder m.fl.

Plads til erhverv
Havnen har i mange år været præget af store tunge erhverv, som B&W, Uniscrap og Soyakagen. De er efterhånden flyttet ud af den centrale havn. I stedet er der nu kommet mange store kontor- og boligbebyggelser.

På vandet er der kun få erhvervsskibe i den indre del af havnen. I Yderhavnen er der dog stadig masser af erhvervstrafik med færger, krydstogtskibe og containerskibe.

I hele havnen kommer der stadig flere havnebusser og kanalrundfartsbåde til turister og lokal transport.

Der skal forsat være plads til alle disse erhverv, men de skal fremover i højere grad dele havnen med de mange rekreative interesser.

Plads til fritid og leg
Både lokale beboere og folk på vej til eller fra havnen, samt turister og andre besøgende bruger havnen som et rekreativt område. Der er også mange foreninger og sportsklubber der meget aktivt bruger havnen. Disse forskellige grupper har også mange forskellige behov og ønsker til havnen.

Mange af disse grupper ønsker en mere aktiv havn med masser af liv og aktivitet, men lokale beboere, hoteller og kontorer har også brug for fred og ro.

Københavns Kommune ønsker at finde en passende balance, hvor der er plads til masser af aktivitet, men hvor der er taget hensyn til andre grupper.

Aktiviteter i havnen
Kortet på modsatte side viser eksempler på rekreative muligheder, som allerede findes i havnen i dag.

FACTS OM BRUG AF HAVNEN

- Københavns Havn har ca. 3000 kajakbrugere
- Havnerundfarterne har ca. 1 million passagerer årligt
- Københavns Havn har tre offentlige havnebade med mange hundrede besøgende på gode dage
- Havnen har mange mindre havne med lystbåde f.eks. Christianshavns Kanal, Valby Bådeklub, Langeliniehavnen og mange flere
- Der er kolonier af husbåde ved f.eks. Refshaleøen, Holmen, Tømmergraven og ved Slusen
- Havnebussen sejler nu hele vejen fra Sydhavnen op til Refshaleøen

EKSEMPLER PÅ REKREATIVE MULIGHEDER I HAVNEN 2013

REKREATIVE TEMAER I HAVNEN

Havnebadet Islands Brygge

Nyhavn

UDVALGTE TEMAER

Mange hensyn
Ved udvikling af Københavns Havn er der mange emner og hensyn, som bør analyseres og afvejes mod hinanden. Københavns Kommune har i første omgang valgt at fokusere på otte temaer, som vi mener, bør have meget høj prioritet. Disse temaer er væsentlige for at skabe grundlag for mere aktivitet ved og i havnen, så flere får glæde af den.

De udvalgte temaer:

1. **Flere aktiviteter i havnen**
2. **Bedre adgang til og fra vandet**
3. **Flere opholdssteder**
4. **Bedre ruter og forbindelser**
5. **En ren og indbydende havn**
6 **En havn med en sund natur**
7. **Events og midlertidig projekter**
8. **Variation og plads til alle**

Hvert tema er gennemgået på de følgende sider, hvor vi vil argumentere for fokus på netop disse udvalgte temaer. Det betyder dog ikke, at andre temaer ikke er vigtige. Kommunen vil derfor forsat afdække borgernes ønsker til havnen gennem workshops og dialogmøder. Gennem denne dialog vil vi løbende evaluere, om der er brug for fokus på flere eller andre temaer.

Mange myndigheder og meninger – kun én havn
Københavns Kommune er fuldt ud klar over, at der er mange forskellige meninger om havnen og den indsats, der sker i havnen. Kommunen prøver at høre så mange som muligt, men de indsatser, der gøres, og valg, der træffes, vil altid være et kompromis mellem mange hensyn og muligheder. Der er således rigtig mange regelsæt og myndigheder i spil, hver gang man skal lave noget på vandet. Ud over de kommunale forvaltninger og By & Havn, er det bl.a. Kystdirektoratet og Naturstyrelsen, samt de mange privat grundejere, som ejer store dele af arealer og kajkanter ud til havnen.

Christianshavns kanal

Frederiksholms kanal

Kalvebod Brygge

1 – FLERE AKTIVITETER I HAVNEN

Målsætning
Københavns Havn skal udvikles til et aktivt og varieret sted, som indbyder til leg, bevægelse og ophold - både på vandet og på kajerne langs med vandet.

Det betyder dog ikke, at der skal være aktivitet alle steder. Der skal også være stille steder og små grønne oaser, hvor man kan finde fred og ro.

Vi vil gerne skabe en havn, der
- har stor maritim aktivitet ved og på vandet
- har plads til alle typer af både – fra kajakker over motorbåde til store sejlskibe
- er sejlbar for havnebusser, havnerundfarten, og andre, der dagligt bruger havnen som vandvej
- tilbyder aktiviteter for børn, unge og voksne
- giver muligheder for udstillinger, kunst og markeder
- er et sted, hvor man kan bevæge sig - løbe, sejle, svømme, spille bold, samt afholde konkurrencer på vandet
- er plads til midlertidige projekter.

Indsats
Havnen skal gennem samarbejde med de mange interessenter udvikles til et aktivt og varieret sted, som indbyder til både leg og bevægelse, samt ophold af forskellig slags.

Eksempler
Den nye lystfiskerbro i Sydhavnen har øget mulighederne for fiskeri. Den Blå Kajak Rute forbedrer sikkerheden og mulighederne for kajakker og nye Blå Støttepunkter vil give mere ophold ved vandet.

Festivaller, events og sportsstævner udnytter i stigende grad de mange muligheder ved havnen. Kommunen støtter aktivt mange af disse projekter - f.eks. Kulturhavn og Christiansborg Rundt.

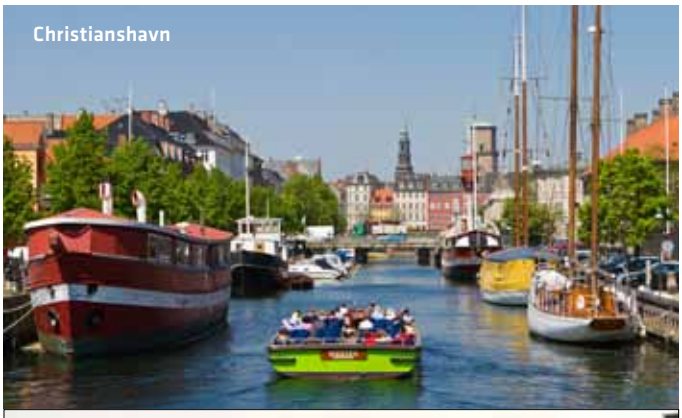
Christianshavn

Flådens 500 års dag

Islands Brygge

Fiskeri ved Slusen i Sydhavnen

Københavns Havn

2 – BEDRE ADGANG TIL OG FRA VANDET

Målsætning
Det skal være nemmere at komme i direkte kontakt med vandet og man skal lettere kunne komme fra vandet og op på kajer, broer og promenader. Derfor er der brug for flere steder, hvor kajkanten bliver niveaudelt, så afstanden til vandet bliver mindre.

Vi vil gerne skabe en havn, hvor der
- er flere steder med nem adgang helt ned til vandet
- er flere niveauforskelle mellem land og vand (trapper, flydebroer, brygger, promenader m.m.), som gør at man bedre kan komme i kontakt med vandet
- er mange gode opholdssteder helt ned til vandet
- er større variation i valget af materialer ved kajkanten (mere træ, mere grønt etc.)
- er bedre muligheder for at gæstesejlere kan opholde sig og komme i land
- er en tydelig sammenhæng mellem byen og havnen.

Indsats
Københavns Kommune har lavet et "Kaj-Kant-Katalog", som skal inspirere til mere varierede udformninger af kajkanter. Kommunen vil fremme, at der etableres flere "Blå støttepunkter" i form af små lokale anlæg, der giver direkte adgang til og fra vandet (flydebroer, pontoner, brygger mv.). Etableringen kan ske på beboer-, grundejer- eller forenings-initiativ. Et eventuelt kommunalt tilskud kan findes i de eksisterende puljer eller ved at prioritere denne indsats i kommende års budgetter.

Eksempler
Ved at etablere Kalvebod Bølge og åbne for nye "Blå Støttepunkter" kan man lokalt forbedre mulighederne for adgang til og fra vandet. Den Blå Rute for kajakker bag om Holmen og Lystfiskerbroen i Sydhavnen giver også direkte adgang til vandet (se eksemplerne på kortet på sidste side).

Frederiksholms Kanal

Malmø

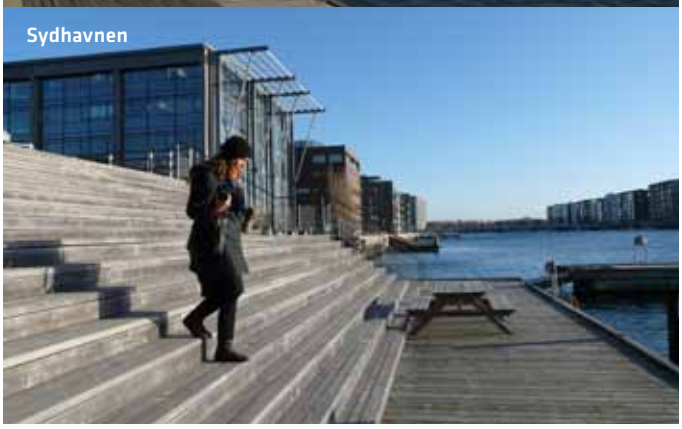
Sydhavnen

Helsingborg

Malmø

3 – FLERE OPHOLDSSTEDER

Målsætning
Havnen skal være et naturligt mødested og et sted, der binder byen sammen. Havnen skal tilbyde alsidige byrum, der trækker folk ned til vandet og inviterer til ophold ved og på vandet - fx med lege- og motionsområder, små grønne oaser, flydende markeder, småhavne og havnebade.

Vi vil gerne skabe en havn hvor der er
- mange flere gode opholdssteder
- flere grønne områder ved havnen
- muligheder for læ for vind og regn
- flere steder til leg og bevægelse
- flere områder med god adgang til og fra vandet
- flere små småbådshavne og anløbspladser

Indsats
Havnen skal være en alsidig række af byrum, som trækker folk ned til vandet og inviterer til ophold ved og på vandet. Planlægning for havnens byrum skal også ske ud fra en rekreativ synsvinkel.

Dette skal indgå i kommende planer for de dele af havnen, der endnu ikke er omdannet. Konkrete indsatser i kommunens egne byrum kan prioriteres i kommende års budgetter.

Eksempler
Flere Blå Støttepunkter vil bane vej for mere ophold ved vandet og bedre adgang til vandet. Promenaden ved Skuespilhuset og Kalvebod Bølge er eksempler på nye opholdssteder ved vandet.

Kommunen opfordrer også grundejere, private investorer og fonde til at etablere flere gode opholdssteder ved vandet, i takt med at havnen udbygges.

Hammerby Sjöstad, Stockholm

Skuespilhuset

4 – BEDRE RUTER OG FORBINDELSER

Målsætning
Havnen skal have et sammenhængende net af gode forbindelser, så man nemt kan komme rundt på langs og på tværs af havnen. Der er også brug for mere synlige forbindelser ned til havnen fra baglandet.

Vi vil gerne skabe en havn hvor
- der er gode muligheder for gående, cyklende og løbende
- man har mulighed for både korte og lange ruter
- ruter af forskellig karakter og længde giver oplevelser, som viser Københavns forskellige havneområder
- der er tydelig afmærkning af forskellige ruter
- gode forbindelser på langs og på tværs af havnen giver nem adgang til alle dele af havnen
- gode forbindelser til og fra byen binder havnen naturligt sammen med de omkringliggende bydele
- en kombination af broer og havnebusser binder byen sammen på tværs af havnen

Indsats
Kommuneplan 2011 omfatter et sammenhængende cykelstinet, retningslinjer for promenader, for adgang til og på vandet m.m.

Københavns Kommune forventer at opdatere grundlaget for kommuneplanens retningslinjer og kort i forbindelse med udarbejdelsen af Kommuneplan 2015, og her vil det blandt andet være muligt at sætte fokus på forbindelser omkring havnen.

Eksempel
En ny bro fra Teglholmen til Nokken vil skabe meget bedre adgang til de store naturområder på Amager. En ny promenade fra Det Kgl. Bibliotek til Havnegade vil skabe bedre sammenhæng langs med vandet.

Christians Brygge

Bryggebroen

Havnebus

Barcelona

Istanbul

5 – EN REN OG INDBYDENDE HAVN

Målsætning
Københavns Havn skal være en ren havn, hvor man fortsat kan bade, fiske og dyrke vandsport.

Badevand
Københavns Havn er allerede kendt for sit rene vand og havnebade, men det kræver en stor og dyr indsats både at vedligeholde det store afløbssystem og tilpasses det til en større befolkning og de nye klimaudfordringer med store skybrud.

For at kunne bade og dyrke vandsport i havnen er det stadig nødvendigt med et meget højt ambitionsniveau og høj prioritet af vandkvaliteten i havnen.

Affald
En mere intensiv brug af havnen, vil også resultere i mere affald ved og i havnen. Et problem der allerede ses tydeligt ved Havneparken på Islands Brygge.

Vi vil gerne have en havn hvor der er
- flere gode badesteder
- rent og indbydende vand
- færre overløb med spildevand
- mindre affald ved og i vandet

Indsats
Der skal stadig lukkes flere overløb til havnen og mængden af spildevand skal forsat reduceres. Nye udbygninger og klimatilpasninger skal udføres, så der er fokus på at fastholde og forbedre den gode badevandskvalitet.

Med de mange nye brugere af havnen er det også nødvendig med en aktiv indsat for at minimere mængden af affald i vandet.

Slotsholms Kanal

6 – EN HAVN MED EN SUND NATUR

Målsætning
Københavns Havn skal have en sund bestand af ålegræs og havgræs, samt en sund og artsrig bestand af fisk og bunddyr.

Biologi
Havnen er allerede i dag renere, end mange tror. I de lavvandede områder af havnen er der masser af sundt ålegræs og havgræs. Ud over det er der masser af bunddyr, som krabber, snegle og muslinger. Der er også over 30 forskellige arter af fisk i havnen. Der er således et godt og sundt liv i havnen, som næsten er på højde med det i Øresund.

Men der bliver stadig ledt spildevand ud i havnen ved kraftigt regnvejr. Det forurener både med næringsstofferne fosfor og kvælstof, samt bakterier og virus.
Der er desværre også stadig mange tungmetaller - specielt kviksølv i havnens bund - fra tidligere industriudledninger.

Vi vil gerne have en havn
- med sunde bestande af ålegræs, havgræs og fisk
- med færre overløb med spildevand
- med færre tungmetaller på havbunden

Indsats
Det er vigtigt at beskytte de lavvandede områder med ålegræs og havgræs, samt masser af fisk.

Det er også vigtigt at bevare de store åbne vandrum med masser af lys. Der bør være mere fokus på naturformidling til børn og unge. Havnen byder på masser af muligheder.

Københavns Havn

7 – EVENTS OG MIDLERTIDIG PROJEKTER

Målsætning
Københavns havn skal give gode muligheder for midlertidig anvendelse og events. Havnen skal være et oplagt sted at eksperimentere, afprøve og teste nye tiltag for at udvikle mere permanente løsninger.

Områder, som først skal byudvikles om flere år, kan nemt komme til at ligge øde hen. De områder kan i mellemtiden anvendes til midlertidige formål. Det gælder for eksempel dele af Refshaleøen. Der er både store åbne områder og mange gamle bygninger, som først skal byudvikles om flere år.

Andre steder i havnen er der også områder, som ikke benyttes særlig aktivt. De indeholder mange gode muligheder for midlertidig anvendelse og events.

Gode eksempler på midlertidige events og anvendelser af havnen - er for eksempel Copenhagen Jazz Festival, Kulturhavn, Christiansborg Rundt, Copenhagen Harbour Race, Cliff Diving fra Operaen, Luftkastellet, Ofelia Beach og Halvandet.

Vi vil gerne have en havn hvor der er
- gode muligheder for midlertidige aktiviteter
- plads til events, festivaller og markeder
- nem administration af tilladelser til events m.m.

Indsats
Havnen er et oplagt område til midlertidige projekter, men i dag er det ofte meget besværligt at lave projekter i havnen. En fælles indgang til kommunen kunne gøre det nemmere at lave projekter i havnen. Kommunen vil derfor gerne arbejde for at proceduren ved ansøgninger om midlertidige projekter i havnen bliver nemmere.

Amsterdam

Christianshavn

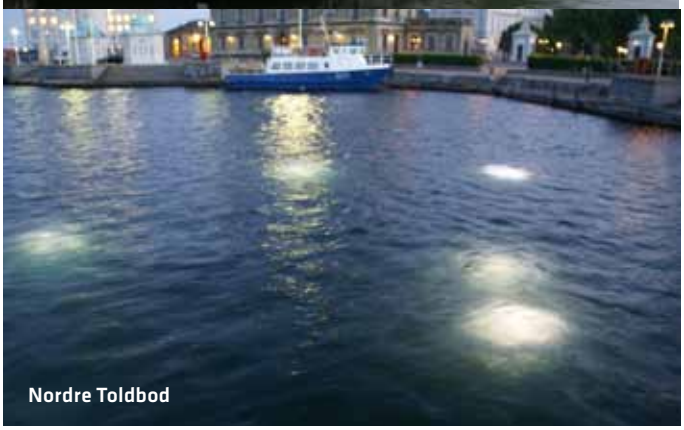
Nordre Toldbod

Enghave Brygge

Amsterdam

8 – VARIATION OG PLADS TIL ALLE

Målsætning
Københavns Havn skal bevarer sin variation og alsidighed med plads til erhverv, boliger, leg, motion og fester, men også områder, hvor der er grønt og fredeligt. Der skal være plads til alle interessegrupper.

Havnen bærer i dag stadig meget præg af den historiske erhvervshavn med høje kajkanter og lange lige promenader med belægninger af brosten og asfalt.

Vi vil gerne skabe en havn hvor der er
- mere stedvis variation i kajkanternes udformning
- et alsidigt udbud af muligheder
- plads til events og midlertidige projekter
- mere grønt ned til og langs med vandet
- mere variation i materialevalget

Indsats
Havnen skal selvfølgelig både bevare sine historiske referencer og de steder, der allerede fungerer fint i dag, men der skal også være plads til fornyelse og nye aktiviteter i havnen.

Aktivitet og stilhed
Der skal være plads til events som Kulturhavn, Copenhagen Jazz Festival og Distortion, men der skal også være stille steder med fred og ro.

Gammelt og nyt
I den gamle bydel skal havnen udvikles med stor respekt for den historiske by. I Sydhavnen er der derimod mere plads til afprøvning af nye løsninger og kulturtiltag.

Fleksibilitet
Det kræver både nytænkning, mod og fleksibilitet fra både borgere, grundejere, By & Havn og Københavns Kommune, hvis vi skal udvikle en mere mangfoldig og varieret havn.

Berlin

Berlin

Barcelona

Christianshavn

Sydhavnen

ANBEFALINGER

ANBEFALINGER FOR UDVIKLING AF KØBENHAVNS HAVN

Alsidighed og variation
Det er vigtigt, at Københavns Havn kommer til at fremstå som en varieret og alsidig havn med plads til alle. Den skal være det oplagte sted at mødes uanset, om man skal mødes med vennerne, eller om man har brug for fred og ro.

Det gode eksempel
Københavns Havn skal udvikles til det gode eksempel på, hvordan man har skabt plads til både "den blå vandvej" for de store skibe, havnebusser, kanalrundfart og for roklubber og den lille kajak, samt til løberne, svømmerne og cafegæsterne. Havnen skal også være det gode eksempel på, hvordan man skaber gode opholdssteder og god adgang til og fra vandet.

Sammenhæng og forbindelser
Københavns Kommune vil arbejde med forbindelser omkring havnen - uden at lukke for sejladsen. Den samlede planlægning for et net af promenader og rekreative cykelruter er del af kommuneplanen. Det anbefales, at en gennemgang af ruter og forbindelser kan indgå i Kommuneplan 2015.

Pas på miljøet i havnen
De lavvandede områder af havnen bør opretholdes, da de er vigtige biologiske områder med ålegræs og masser af fisk. De store åbne vandområder i havnen bør også bevares, dels fordi de giver masser af udsyn og lys til havnen, dels fordi de giver plads til mange aktiviteter i havnen.

De enkelte havnerum
Der er stadig mange områder af havnen, der har et stort udviklingspotentiale eller hvor potentialet for anvendelse ikke udnyttes godt nok. De forskellige havnerum har hver sin karakter og dermed potentiale. En bedre udnyttelse kan både sikres gennem den planlægning, der sker for omdannelse af havnerum, og ved at prioritere forbedringer her i de kommende års budgetter.

Sæt pris på havnen
Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning har ansvaret for en del kommunale områder omkring havnen. Forvaltningen vil arbejde med konkrete ideer og projekter, og undersøge mulighederne for realisering både gennem fondsfinansiering og i de kommende års kommunale budgetter.

PROCES OG TIDSPLAN

PROCES

Åben dialog og samarbejde
For at udvikle en god og alsidig havn er det nødvendigt med en bred og åben dialog om havnen. Kommunen holder derfor jævnligt møder med f.eks. By & Havn, lokaludvalgene, fonde, grundejere, bygherrerne, investorer, Friluftsrådet, Danmarks Naturfredningsforening, Wonderful Copenhagen og mange andre interessenter. Kommunen vil selvfølgelig forsætte denne dialog for at få nye ideer og skabe lokalt ejerskab i forbindelse med udvikling af havnen.

Udvikling
Behov ændrer sig med tiden. Derfor forsøger denne strategi ikke at beskrive konkrete løsninger, men kun at beskrive lokale behov og mere generelle løsninger. De analyser og projektforslag, der er nævnt nedenfor, vil komme med mere konkrete bud på områder og lokale løsninger.

Københavns Kommune håber, at denne strategi kan være med til at sætte retningen for udvikling af den gode byhavn med flere gode opholdssteder, bedre adgang og mere aktivitet.

Fælles indsats
At udvikle Københavns Havn er en kontinuerlig, kompliceret og stadig skiftende proces. På grund af de komplicerede ejerforhold og de mange involverede myndigheder er det ofte besværligt at gennemføre projekter i havnen.

Selve udviklingen af havnen skal foregå som en *iterativ proces* - dvs. med gentagne analyser, udvikling, design og afprøvning - i stadig dialog med de mange interessenter. Københavns Kommune håber derfor at foreninger, private og fonde vil være med til både at komme med og at gennemføre mange nye gode ideer og projekter til udvikling af havnen.

Inspiration udefra
Københavns Kommune samarbejder allerede med en lang række lokale organisationer og med andre byer rundt om i verden. Det netværk vil vi selvfølgelig også bruge både til at få inspiration fra andre, men også til dialog om fremtidens mulige løsninger.

TIDSPLAN

2013 Havnen er din
I perioden marts til juni 2013 afholdt Dansk Arkitektur Center udstillingen "Havnen er din", som var udarbejdet af DAC og flere fonde sammen med Københavns Kommune. Udstillingen har været med til at sætte fokus på udvikling af havnen.

Ønsker til haven
Københavns Kommune vil i samarbejde med diverse interessenter gennemføre analyser, som skal afdække ønsker og behov for udvikling af havnen.
Teknik og Miljøforvaltningen har bl.a. lavet en spørgeskemaundersøgelse om borgernes ønsker til havnen i forbindelse med udstillingen på DAC i 2013.

Høring af visionen
Visionen "En havn af muligheder" sendes i efteråret 2013 i offentlig høring via kommunens høringsportal "Bliv Hørt". Resultatet af høringen vil indgå i udarbejdelsen af næste kommuneplan.

Kaj-Kant-Katalog
Teknik og Miljøforvaltningen har udarbejdet et "Kaj-Kant-Katalog" som er et inspirationskatalog for nye og mere alsidige kaj-kant-løsninger for kommende projekter i havnen.

2014 Den endelige plan
Det forventes at den endelige vision "En havn af muligheder" godkendes i Teknik og Miljøudvalget og eventuelt Borgerrepræsentationen i løbet af 2014.

2015- Den fortsatte udvikling af en mere aktiv, varieret og indbydende havn vil ske indenfor de rammer, som Kommuneplan 2015 udstikker.

Realisering af konkrete projekter vil ske i takt med, at der findes finansiering. Det vil for Københavns Kommunes del sige i det omfang, der kan findes penge på de kommunale budgetter for de kommende år.

HAVNENS HISTORISKE UDVIKLING

Middelalderhavnen
Københavns Havn har altid været den livsnerve, der løb gennem byen, og en stor del af byens aktiviteter har altid udspillet sig langs havnen.

København var oprindeligt et lille fiskerleje, der lå der, hvor Gammel Strand og byens centrum ligger i dag. I det brede, åbne havneløb lå holme som Slotsholmen og Bremerholm.

Handelshavnen
Fra slutningen af 1100-tallet fik havnen en voksende betydning for byens handelsliv. Byens beliggenhed ud til Øresund medførte, at København hurtigt blev en attraktiv handelsby, og at byen hurtigt blev Danmarks rigeste og mest betydningsfulde by.

Fra begyndelsen af 1500-tallet blev byens holme dannet eller udvidet (f.eks. Bremerholm/Gammelholm og Nyholm) og i 1619 begyndte man udbygningen af Christianshavn, ligesom man i 1671 anlagde Nyhavn, og Gammel Strand blev omdannet til en kanal med handelsskibe.

Flådehavnen
Efterhånden som byen voksede, var det ikke længere hensigtsmæssigt at have orlogsflåden liggende midt i byen.
I 1680 begyndte man derfor at gennemføre en plan for at flytte flåden ud af byen. Området "Holmen", der omfatter Nyholm, Frederiksholm og Arsenaløen, er en fællesbetegnelse for de holme, hvor man placerede flåden. Området var i mange år hovedbase for den danske flåde og var i omkring 300 år Danmarks største arbejdsplads.

Industrihavnen
I løbet af 1900-tallet blev der etableret en række store industrier langs havnen. Industrivirksomheder som B&W Værftet, De Danske Sukkerfabrikker, Aalborg-Portland Cement, Dansk Sojakagefabrik og H.C. Ørstedværket blev etableret i denne periode og prægede frem til slutningen af det 20. århundrede havnens anvendelse. I samme periode voksede havnens betydning som færgehavn også.

Den rekreative havne – Byhavnen
Siden slutningen af 1990'erne er langt de fleste af industrivirksomhederne lukket, flyttet til de ydre dele af havnen eller helt ud af byen, hvilket har givet mulighed for at tilføre havnen et nyt liv. De frigjorte havnearealer har givet mulighed for at etablere København nye bymiljøer ved vandet og gøre havnen tilgængelig for københavnerne.

Havnen i dag
I dag er Københavns Havn i høj grad en rekreativ havn med boliger ned til vandet, promenader, parker, roklubber, havnebade og et mangfoldigt og rekreativt liv. Projekter som Havneparken (1983-1995) og Havnebadet ved Islands Brygge (2002) ændrede for alvor havnens image og københavnernes bevidsthed om og brug af havnen.

Flere projekter som parken ved Havnegade, Kalvebod Bølge og havnebadene ved Fisketorvet og Sluseholmen er siden kommet til og er med til at gøre havnen til et varieret og livligt byrum midt i byen.

FACTS OM HAVNENS HISTORIE

- Københavns havn blev grundlagt i middelalderen omkring 1200
- Fra 1200-1600 var havnen en vigtig handelshavn.
- I 1600-tallet blev havnen kraftigt udbygget til flådehavn
- I løbet af 1800-1900 blev havnen også en vigtig industrihavn
- Siden 1990'erne har mange industrier forladt havnen
- Fra 1990'erne og frem er der bygget mange nye boliger og erhvervsejendomme ved havnen

HAVNENS UDVIKLING

PROJEKTER I HAVNEN

Mange projekter i havnen
Der er allerede fuld gang i omdannelsen af havnen fra en industrihavn til en mere rekreativ havn.

For at give en ide om hvad der er gang i af projekter, er der på kortet på modsatte side vist en del af de igangværende og måske kommende projekter i havnen.

Projekter 2013
På kortet på modsatte side ses en del af alle de havnerelaterede projekter, der er gang i 2013. Det er projekter som Kalvebod Bølge, Cykelslangen og nye broer over Inderhavnen ved Nyhavn.

Kommende projekter
Der er også altid gang i en masse planer om nye projekter. På kortet er derfor også medtaget et udvalg af disse potentielle projekter. Det er ikke nødvendigvis projekter som er besluttet, men projekter eller ideer, som har været omtalt som mulige kommende projekter.

På kommunens hjemmeside kan man finde informationer om store igangværende kommunale projekter på:

www.kk.dk/da/om-kommunen/indsatsomraader-og-politikker/byplanlaegning-og-anlaeg/anlaegsprojekter

eller **www.kk.dk/da/borger/byggeri**

Børsgraven

Bro over Inderhavnen

Sydhavnen 2012

Kalvebod Bølge

Forslag til Blåt Støttepunkt, Refshaleøen

EKSEMPLER PÅ PROJEKTER I HAVNEN

SAMMEN OM BYEN

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Udarbejdet af Københavns Kommune 2013

Foto
Flyfoto - Henrik Schurmann
Undervandsfoto - Orbicon
Øvrige - Københavns Kommune